

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

Про затвердження Рекомендацій щодо організації заходів із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в апараті Міністерства енергетики України та на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління

Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»; пункту 8 Положення про Міністерство енергетики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2020 року № 507 (зі змінами); Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції, затвердженого наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 27 травня 2021 року № 277/21, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 липня 2021 року за № 914/36536; Методичних рекомендацій Національного агентства з питань запобігання корупції від 12 січня 2024 року № 2 «Щодо застосування окремих положень Закону України “Про запобігання корупції” стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції» (зі змінами); з метою дотримання вимог законодавства в частині запобігання потенційному конфлікту інтересів та врегулювання реального конфлікту інтересів у Міністерстві енергетики України,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Рекомендації щодо організації заходів із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в апараті Міністерства енергетики України та на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, що додаються.

2. Першому заступнику Міністра, заступникам Міністра, Державному секретарю, керівникам самостійних структурних підрозділів апарату Міністерства енергетики України, керівникам підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління Міністерства енергетики України:

ознайомитися з цим наказом особисто;

забезпечити ознайомлення з цим наказом державних службовців апарату Міністерства енергетики України та працівників відповідних підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

UB
Міністерство енергетики України
№456 від 28.09.2026
КЕП: Шмигаль Д. А. 28.09.2026 17:54
514B5C86A1E5DA110400000037A79401B6BB3F05
Сертифікат дійсний з 15.01.2026 14:27 до 15.01.2028 14:27

3. Сектору з питань запобігання та виявлення корупції забезпечити надання методичної та консультативної допомоги, спрямованої на запобігання потенційному конфлікту інтересів та врегулювання реального конфлікту інтересів.

4. Управлінню комунікацій забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства енергетики України.

5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

**Перший віце-прем'єр-міністр України –
Міністр**

Денис ШМИГАЛЬ

Рекомендації
щодо організації заходів із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів
в апараті Міністерства енергетики України
та на підприємствах, в установах та організаціях,
що належать до сфери його управління

I. Загальні положення

1. Ці Рекомендації розроблено з метою формування єдиного підходу до дотримання правил запобігання потенційному конфлікту інтересів та врегулювання реального конфлікту інтересів (далі – конфлікт інтересів), обмежень щодо запобігання корупції як невід’ємної складової запобігання вчиненню корупційних і пов’язаних з корупцією правопорушень. Ці Рекомендації поширюються на посадових осіб апарату Міністерства енергетики України та підприємств, установ і організацій, що належать до сфери його управління.

Ці Рекомендації мають інформаційно-роз’яснювальний та рекомендаційний характер.

2. У цих Рекомендаціях поняття (терміни) вживаються у таких значеннях:
посадові особи – посадові особи апарату Міністерства енергетики України та керівники підприємств, установ і організацій, що належать до сфери його управління, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції»;
Національне агентство – Національне агентство з питань запобігання корупції;
уповноважений підрозділ – Сектор з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства енергетики України.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) та інших нормативно-правових актах з урахуванням цих Рекомендацій.

II. Складові конфлікту інтересів

1. Складовими конфлікту інтересів є службові / представницькі повноваження та вплив (можливість впливу) приватного інтересу на об’єктивність або неупередженість прийняття рішень, вчинення чи невчинення дій під час реалізації таких повноважень.

Службові / представницькі повноваження визначаються у:
законодавстві України та інших нормативно-правових актах;
наказах, розпорядженнях Міністерства енергетики України;
трудових договорах (контрактах);

положеннях про структурні підрозділи;
положеннях про консультативно-дорадчі органи;
посадових інструкціях;
дорученнях керівництва Міністерства енергетики України.

2. Приватний інтерес може впливати на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, вчинення чи невчинення дій лише під час реалізації службових / представницьких повноважень, що є дискреційними.

3. Поняття «дискреційні повноваження», зокрема, визначено у Рекомендаціях Комітету Міністрів Ради Європи № R(80)2, прийнятих Комітетом Міністрів 11 березня 1980 року на 316-й нараді, та Методології проведення антикорупційної експертизи, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 24 квітня 2017 року № 1395/5, суть якого полягає у можливості на власний розсуд визначити повністю або частково вид і зміст управлінського рішення, що ухвалюється.

4. Складовими конфлікту інтересів є приватний інтерес (будь-який майновий чи немайновий) та службові / представницькі повноваження, а співвідношення цих складових спричиняє виникнення:

реального конфлікту інтересів – коли приватний інтерес суперечить службовим / представницьким повноваженням, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

потенційного конфлікту інтересів – коли у сфері службових / представницьких повноважень наявний приватний інтерес, що може за настання певних обставин у майбутньому вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

III. Обов'язки посадових осіб щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

1. Посадові особи, враховуючи вимоги частини першої статті 28 Закону, зобов'язані:

вживати заходів щодо недопущення виникнення конфлікту інтересів;

повідомляти безпосередньому керівнику не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли дізналися чи мали дізнатися про наявність у них конфлікту інтересів;

не вчиняти дій та не ухвалювати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;

вживати заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів.

2. Посадові особи мають:

виконувати прийняте безпосереднім керівником або Державним секретарем Міністерства енергетики України рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів;

вживати у межах повноважень заходів з усунення негативних наслідків порушень Закону щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів або клопотати про вжиття таких заходів у встановленому законодавством України порядку.

3. Посадовим особам під час виконання повноважень рекомендується брати до уваги увесь спектр своїх не лише правових (юридичних), а й соціальних (приватних) відносин, які зумовлюють виникнення майнового чи немайнового інтересу.

Водночас виникнення конфлікту інтересів спричиняє лише такий приватний інтерес у сфері посадових / представницьких повноважень, який може впливати або впливає на об'єктивність чи неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Закон допускає необмежене коло обставин та ситуацій, що можуть свідчити про наявність приватного інтересу чи зумовлювати його виникнення за певних умов.

4. Приватним інтересом може вважатися як майновий, так і немайновий інтерес.

Під час з'ясування наявності приватного інтересу у сфері службових повноважень як складової конфлікту інтересів варто у кожному випадку враховувати конкретні обставини, відносини та зв'язки посадової особи, обсяг службових / представницьких повноважень під час прийняття того чи іншого рішення.

Виникнення конфлікту інтересів може зумовлюватись позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами:

сімейними, особистими, дружніми стосунками;
стосунками, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних чи інших організаціях тощо.

5. З метою запобігання та врегулювання конфлікту інтересів посадовим особам рекомендується здійснювати оцінку своїх приватних інтересів, їхнього впливу на об'єктивність та неупередженість прийняття рішень, вчинення дій чи утримання від них під час виконання своїх службових повноважень.

IV. Порядок подання повідомлення про наявність конфлікту інтересів

1. Посадова особа, у якої виник конфлікт інтересів, повідомляє про наявність у неї конфлікту інтересів безпосередньому керівнику – письмово за формою, наведеною у додатку 1 до цих Рекомендацій.

2. У повідомленні викладаються ситуація та/або обставини, за якої (яких) виник конфлікт інтересів, суть приватного інтересу, що впливає на об'єктивність прийняття рішення (рішень), а також зазначається, чи вчинялися дії та/або ухвалювалися рішення в умовах реального конфлікту інтересів.

3. Безпосередній керівник посадової особи або Державний секретар Міністерства енергетики України, до повноважень якого належить звільнення / ініціювання звільнення з посади такої посадової особи, протягом двох робочих днів після отримання повідомлення про наявність у підлеглої посадової особи конфлікту інтересів особисто ухвалює рішення щодо врегулювання, про що повідомляє посадову особу відповідно до вимог частини третьої статті 28 Закону.

4. Коли безпосередньому керівнику або Державному секретарю Міністерства енергетики України стало відомо про наявність конфлікту інтересів у підлеглої особи (наприклад: від інших осіб, із повідомлення про корупцію, з листів Національного агентства тощо), він зобов'язаний вжити передбачених Законом заходів для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у такої особи згідно з вимогами частини четвертої статті 28 Закону.

5. Залежно від конкретних обставин виникнення конфлікту інтересів, його виду, статусу (постійний або тимчасовий) та змісту службових повноважень безпосередній керівник може застосувати заходи зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів, передбачені частиною першою статті 29 Закону.

6. Безпосередній керівник за умови неможливості врегулювання конфлікту інтересів посадової особи ініціює вжиття заходів зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів, визначених Законом, перед Державним секретарем Міністерства енергетики України, до повноважень якого належить звільнення з посади такої посадової особи.

Зазначене ініціювання здійснюється шляхом подання службової (доповідної) записки з викладенням пропозицій щодо вжиття заходів із врегулювання конфлікту інтересів, визначених Законом, і за потреби – переліку посадових осіб інших структурних підрозділів Міністерства енергетики України, яких варто залучити до застосування таких заходів.

До службової записки додається повідомлення посадової особи про наявність конфлікту інтересів.

7. Рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів посадової особи оформлюється шляхом видання Державним секретарем Міністерства енергетики України відповідного наказу, у якому прописуються конкретні заходи зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів, строк вжиття, а також особа(и), відповідальна(і) за виконання заходів тощо.

Інформування посадової особи про рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів здійснюється шляхом ознайомлення її з відповідним наказом (під підпис).

8. У разі виникнення сумнівів щодо наявності конфлікту інтересів посадова особа має право звернутися за роз'ясненням до Національного агентства відповідно до частини п'ятої статті 28 Закону.

9. Звернення посадової особи до Національного агентства не звільняє її від обов'язків:

- повідомити безпосередньому керівнику про конфлікт інтересів;
- не вчиняти дій і не ухвалювати рішень у умовах реального конфлікту інтересів.

10. Посадова особа у зверненні до Національного агентства зазначає інформацію, що розкриває зміст повноважень, приватного інтересу та ситуації (дії / рішення), стосовно якої є сумніви щодо наявності конфлікту інтересів, а також додає відповідні документи. Звернення подається до Національного агентства за рекомендованою формою, наведеною у додатку 2 до цих Рекомендацій, з метою отримання роз'яснення у разі існування в особи сумнівів щодо наявності / відсутності у неї конфлікту інтересів на підставі частини п'ятої статті 28 Закону.

11. У разі неотримання підтвердження про відсутність конфлікту інтересів від Національного агентства посадова особа діє відповідно до вимог, передбачених розділом V Закону, а саме – вживає заходів щодо самостійного врегулювання конфлікту інтересів та/або виконує заходи для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, вжиті безпосереднім керівником або Державним секретарем Міністерства енергетики України.

12. Якщо посадова особа отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона відповідно до частини шостої статті 28 Закону звільняється від відповідальності, якщо у діях, щодо яких вона зверталась за роз'ясненням, пізніше було виявлено конфлікт інтересів.

V. Порядок дій керівника у разі виникнення конфлікту інтересів у підлеглої посадової особи

1. Врегулювання конфлікту інтересів є безпосередньою сферою відповідальності керівника, рівень повноважень якого дозволяє вжити заходів, які б повною мірою забезпечували запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, оскільки безпосередній керівник або керівник, до повноважень якого належить звільнення / ініціювання звільнення посадових осіб з посади, володіє ситуацією у підконтрольній чи підпорядкованій сфері, обізнаний з обсягом повноважень підлеглої особи і способами реалізації таких повноважень та уповноважений ухвалювати рішення щодо підлеглої посадової особи.

2. Керівники, згідно з частиною другою статті 28 Закону, не можуть прямо чи опосередковано спонукати у будь-який спосіб підлеглих посадових осіб до прийняття рішень, вчинення дій або бездіяльності всупереч Закону на користь своїх приватних інтересів або приватних інтересів третіх осіб.

3. Безпосередній керівник посадової особи або керівник, до повноважень якого належить звільнення / ініціювання звільнення з посади посадової особи, крім виконання обов'язків, зобов'язаний:

уникати ухвалення рішень або вчинення дій, що можуть створити передумови для виникнення конфлікту інтересів у підлеглої посадової особи;

у разі отримання інформації про наявність у підлеглої посадової особи конфлікту інтересів згідно з частиною четвертою статті 28 Закону вжити заходів для його запобігання та врегулювання.

4. Безпосередньому керівнику посадової особи до повноважень якого належить звільнення / ініціювання звільнення посадової особи з посади, не пізніше наступного робочого дня після отримання повідомлення про наявність у підлеглої йому посадової особи конфлікту інтересів рекомендується провести аналіз повідомлення з метою визначення оптимального способу його врегулювання з урахуванням:

- статусу (характеру) конфлікту інтересів (постійний або тимчасовий);
- необхідності та можливості залучення до ухвалення рішення або вчинення відповідних дій інших посадових осіб підрозділу;
- необхідності та можливості обмеження доступу посадової особи до певної інформації, якщо конфлікт інтересів пов'язаний із таким доступом;
- необхідності перегляду обсягу службових повноважень посадової особи та можливості наділення такими повноваженнями іншої посадової особи підрозділу;
- необхідності та можливості виконання службових повноважень посадовою особою під зовнішнім контролем.

Безпосередній керівник посадової особи або керівник, до повноважень якого належить звільнення / ініціювання звільнення з посади, протягом двох робочих днів після отримання повідомлення ухвалює рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів або ініціює (не пізніше наступного робочого дня) рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів перед керівниками вищого рівня, про що повідомляє підлеглу особу відповідно до частини третьої статті 28 Закону.

- Рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів ухвалюються у формі: резолюції, яку відповідний керівник накладає на документ (повідомлення, доповідна записка тощо), що містить зміст прийнятого рішення;
- видання відповідного наказу Міністерства енергетики України;
- внесення змін до посадової інструкції відповідної посадової особи.

VI. Способи врегулювання конфлікту інтересів

1. Конфлікт інтересів посадова особа може врегулювати самостійно або шляхом вжиття заходів зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів.

2. Самостійне врегулювання конфлікту інтересів здійснюється шляхом позбавлення відповідного приватного інтересу з наданням підтвердних документів (за наявності) безпосередньому керівнику та уповноваженому підрозділу не пізніше наступного дня після позбавлення такого інтересу. Інформування здійснюється у письмовій формі – службовою запискою, до якої додаються підтвердні документи (за наявності).

Позбавлення приватного інтересу має унеможливлювати будь-яку форму його приховування.

Коли врегулювання конфлікту інтересів самотійно або безпосереднім керівником посадової особи неможливе, безпосередній керівник посадової особи ініціює вжиття заходів зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів.

3. Зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів згідно з вимогами частини першої статті 29 Закону здійснюється шляхом:

1) усунення посадової особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах конфлікту інтересів.

Цей захід застосовується за наявності сукупності таких умов:

конфлікт інтересів не є постійним;

є можливість залучення до ухвалення такого рішення або вчинення відповідних дій іншої посадової особи структурного підрозділу Міністерства енергетики України або підприємства, установи та організації, що належать до сфери його управління;

2) обмеження доступу посадової особи до певної інформації.

Цей захід застосовується за наявності сукупності таких умов:

конфлікт інтересів, пов'язаний із таким доступом;

конфлікт інтересів є постійним;

є можливість продовження належного виконання посадовою особою повноважень на посаді за умови такого обмеження;

є можливість доручення роботи з відповідною інформацією іншій посадовій особі структурного підрозділу Міністерства енергетики України чи підприємства, установи та організації, що належать до сфери його управління.

Зазначений захід підлягає застосуванню коли робота посадової особи постійно пов'язана з певним одним і тим самим видом інформації. Водночас така посадова особа має приватний інтерес щодо цієї інформації, що створює загрозу витоку або може призвести до ухвалення упереджених рішень;

3) перегляд обсягу службових повноважень посадової особи.

Цей захід може застосовуватись за наявності сукупності таких умов:

наявність конфлікту інтересів;

конфлікт інтересів є постійним, пов'язаним з конкретним повноваженням посадової особи;

можливість продовження належного виконання нею службових завдань у разі такого перегляду та можливість наділення відповідними повноваженнями іншої посадової особи;

4) застосування зовнішнього контролю за виконанням посадовою особою відповідного завдання, вчинення нею певних дій чи прийняття рішень.

Посадова особа здійснює повноваження під зовнішнім контролем за наявності сукупності таких умов:

наявність конфлікту інтересів;

конфлікт інтересів є постійним або тимчасовим;

усунення посадової особи від виконання завдання, вчинення дій, ухвалення чи участі прийнятті у рішення, обмеження доступу до інформації чи перегляд її повноважень є неможливим;

відсутність підстав для її переведення на іншу посаду або звільнення.

Обрання такого виду контролю має чітко фіксуватись у наказі Міністерства енергетики України із зазначенням форми зовнішнього контролю та особи, яка його здійснюватиме:

перевірка посадовою особою, визначеною наказом Міністерства енергетики України, стану та результатів виконання посадовою особою завдання, вчинення нею дій, змісту рішень чи проєктів рішень, що приймаються або розробляються особою або відповідним колегіальним органом з питань, пов'язаних із предметом конфлікту інтересів;

під час застосування зовнішнього контролю перевірятись може зміст як проєктів рішень до їх прийняття рішень відповідною особою, так і прийнятого рішення – після його прийняття відповідною особою;

виконання посадовою особою завдання, вчинення дій, розгляд справ, підготовка та прийняття рішень у присутності визначеної наказом Міністерства енергетики України посадової особи.

Закон не містить вимог до посадової особи, яка здійснюватиме зовнішній контроль. Водночас особою, уповноваженою на здійснення зовнішнього контролю, не може бути особа, яка є підлеглою посадової особи, конфлікт інтересів у якої врегульовується, або перебуває з нею у дружніх, сімейних, особистих стосунках. Недотримання цього правила зумовить виникнення нового конфлікту інтересів – в особи, уповноваженої на здійснення зовнішнього контролю;

5) переведення посадової особи на іншу посаду.

Цей захід застосовується за наявності сукупності таких умов:

наявність конфлікту інтересів;

конфлікт інтересів є постійним;

неможливість врегулювання конфлікту інтересів шляхом усунення такої посадової особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті, обмеження доступу до інформації, перегляду повноважень та функцій, позбавлення приватного інтересу;

наявність вакантної посади, яка відповідає особистим та професійним якостям посадової особи;

згода посадової особи на переведення;

6) звільнення посадової особи.

Цей захід застосовується згідно із законодавством України та за наявності сукупності таких умов:

наявність конфлікту інтересів;

конфлікт інтересів є постійним;

конфлікт інтересів неможливо врегулювати у будь-який інший спосіб, зокрема через відсутність згоди посадової особи на переведення або на позбавлення приватного інтересу.

Звільнення посадової особи із займаної посади у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів здійснюється якщо конфлікт інтересів у його діяльності є постійним і не може бути врегульованим в інший спосіб, зокрема через відсутність згоди на переведення або на позбавлення приватного інтересу.

4. Будь-який захід врегулювання конфлікту інтересів застосовується лише до посадової особи, у якої виникає конфлікт інтересів. Такі заходи не можуть застосовуватися до інших посадових осіб, спільна робота з якими зумовлює виникнення конфлікту інтересів, тобто підпорядкованих службових осіб.

VII. Запобігання конфлікту інтересів у керівників підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства енергетики України

1. З метою запобігання конфлікту інтересів у керівників підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства енергетики України рекомендовано вживати такі заходи:

Перший віце-прем'єр-міністр України – Міністр енергетики України призначає на посади та звільняє з посад керівників підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління Міністерства енергетики України, ухвалює рішення щодо заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності відповідно до пункту 12¹ частини другої статті 8 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади».

2. У разі виникнення конфлікту інтересів у керівника підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління Міністерства енергетики України, йому рекомендується письмово, не пізніше наступного робочого дня, коли йому стало відомо чи мало стати відомо про виникнення конфлікту інтересів, повідомити про це Першому віце-прем'єр-міністру України – Міністру енергетики України за формою, наведеною у додатку 3 до цих Рекомендацій.

У період тимчасової відсутності керівника на підприємстві, в установі, організації особа, яка виконує обов'язки керівника, з метою врегулювання конфлікту інтересів повідомляє про конфлікт інтересів у порядку, передбаченому для керівника підприємства.

Таке повідомлення подається у письмовій формі з реєстрацією відповідно до системи електронного документообігу.

VIII. Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з входженням посадової особи до складу колегіального органу Міністерства енергетики України

1. У разі виникнення конфлікту інтересів у посадової особи, яка належить до складу колегіального органу (колегії, комітету, комісії, робочої групи тощо) Міністерства енергетики України, така особа не має права брати участі в ухваленні рішень цим органом.

Така посадова особа зобов'язана повідомити колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, про наявність такого конфлікту інтересів не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли дізналися чи мала дізнатися про наявність конфлікту інтересів.

Якщо посадова особа дізнається про конфлікт інтересів безпосередньо перед голосуванням за те чи інше питання, вирішення якого і зумовлює такий конфлікт

інтересів, йому рекомендується невідкладно повідомити про це колегіальний орган і не брати надалі участі в голосуванні згідно з вимогами частини другої статті 35¹ Закону.

2. При цьому посадова особа, яка повідомила про конфлікт інтересів, не має права брати участь у:

підготовці документів колегіального органу з питання щодо якого є конфлікт інтересів;

розгляді (обговоренні) питання щодо якого наявний конфлікт інтересів;

прийнятті рішення (голосуванні) цього колегіального органу (комісії, колегії, ради тощо) з питання, щодо якого існує конфлікт інтересів.

Така посадова особа не враховується під час визначення кількості членів, необхідних для правочинності ухвалення колегіальним органом відповідного рішення.

3. Про конфлікт інтересів такої посадової особи може заявити будь-який інший член відповідного колегіального органу або учасник засідання, якого безпосередньо стосується питання, що розглядається.

Заява про конфлікт інтересів заноситься до протоколу засідання колегіального органу відповідно до вимог абзацу другого частини другої статті 35¹ Закону.

У разі якщо неучасть посадової особи, яка належить до складу колегіального органу, у прийнятті рішення цим органом призведе до втрати правочинності цього органу, участь такої посадової особи у прийнятті рішень має здійснюватися під зовнішнім контролем. Рішення про здійснення зовнішнього контролю ухвалюється відповідним колегіальним органом згідно з абзацом третім частини другої статті 35¹ Закону.

Секретар колегіального органу в односторонній строк надає уповноваженому підрозділу копію або витяг з протоколу, у якому зафіксовано заяву про конфлікт інтересів та прийняте рішення.

IX. Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю у посадових осіб корпоративних прав чи підприємств

1. Для запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю підприємств чи корпоративних прав посадові особи зобов'язані протягом 60 днів після призначення (обрання) на посаду передати належні їм підприємства та корпоративні права в управління іншій особі у порядку, встановленому Законом.

Якщо на момент завершення шістдесятиденного строку в системі депозитарного обліку встановлено обмеження на здійснення операцій з акціями на підставі відповідного рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку, посадова особа зобов'язана передати такі належні їй акції в управління іншій особі протягом 60 днів з дати відновлення внесення змін до системи депозитарного обліку щодо відповідних акцій.

У зазначених випадках посадовим особам забороняється передавати корпоративні права в управління підприємства та на користь членів своєї сім'ї, відповідно до частини першої статті 36 Закону.

2. Передача посадовою особою належних їй підприємств, які за способом створення (заснування) та формування статутного капіталу є унітарними, здійснюється шляхом укладання договору управління майном із суб'єктом підприємницької діяльності.

Передача посадовою особою належних їй корпоративних прав здійснюється в один із таких способів згідно з частиною третьою статті 36 Закону:

укладання договору управління майном із суб'єктом підприємницької діяльності (крім договору управління цінними паперами та іншими фінансовими інструментами);

укладання договору про управління портфелем фінансових інструментів та/або грошовими коштами, призначеними для інвестування у фінансові інструменти, з інвестиційною фірмою, яка має видану Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку ліцензію на провадження діяльності з управління портфелем фінансових інструментів;

укладання договору про створення венчурного пайового інвестиційного фонду для управління переданими корпоративними правами з компанією з управління активами, яка має ліцензію Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження діяльності з управління активами.

Передача корпоративних прав як оплата вартості цінних паперів венчурного пайового інвестиційного фонду здійснюється після реєстрації Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку випуску цінних паперів такого інституту спільного інвестування.

3. Відповідно до частини четвертої статті 36 Закону посадові особи не можуть укладати договори (управління майном, управління портфелем фінансових інструментів, про створення венчурного пайового інвестиційного фонду) із суб'єктами підприємницької діяльності, інвестиційними фірмами та компаніями з управління активами, в яких працюють члени їхньої сім'ї.

4. Посадові особи, призначені на посаду, в односторонній строк після передачі в управління належних їм підприємств та корпоративних прав зобов'язані письмово повідомити про це до Національного агентства з наданням нотаріально засвідченої копії укладеного договору згідно з частиною п'ятою статті 36 Закону, за формою, наведеною у додатку 4 до цих Рекомендацій.

Копію такого повідомлення посадова особа надає до уповноваженого підрозділу.

Х. Обмеження спільної роботи близьких осіб

1. Згідно зі статтею 27 Закону, посадові особи не можуть мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

Особи, які претендують на зайняття посад державної служби в Міністерстві енергетики України або на посаду керівника підприємства, установи та організації, що належать до сфери його управління, зобов'язані повідомити Державному секретарю Міністерства енергетики України про працюючих близьких їм осіб у Міністерстві енергетики України та на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління.

Повідомлення здійснюється стосовно всіх близьких осіб, які є посадовими особами, незалежно від того, яку посаду вони обіймають та чи призведе таке призначення до виникнення відносин прямого підпорядкування між близькими особами.

У повідомленні, крім працюючих посадових осіб, з метою запобігання виникненню конфліктів інтересів рекомендується зазначати також близьких осіб, які працюють в органах виконавчої влади, зокрема вищого рівня, які можуть вирішувати (брати участь у вирішенні) питання прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням стосовно посадових осіб.

2. Не допускається призначення особи на посаду, у разі якщо вона буде прямо підпорядкована близькій особі або їй будуть прямо підпорядковані близькі особи.

3. У разі виникнення обставин прямого підпорядкування між посадовими особами, які вже працюють у Міністерстві енергетики України та на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, такі посадові особи зобов'язані протягом п'ятнадцятиденного строку самостійно вжити заходів щодо усунення таких обставин (відносин).

Такі заходи вживаються шляхом подання Державному секретарю Міністерства енергетики України однією з посадових осіб заяви про переведення на вакантну посаду, що унеможливило пряме підпорядкування.

4. Якщо у п'ятнадцятиденний строк обставини (відносини) прямого підпорядкування добровільно не усунуто, відповідні посадові особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин (відносин) прямого підпорядкування підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що усуває та унеможливило пряме підпорядкування.

При усуненні обставин прямого підпорядкування близьких осіб переведення може бути застосоване як до особи, яка перебуває у прямому підпорядкуванні, так і до особи, у якої в прямому підпорядкуванні перебуває близька особа.

5. У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

6. Посадові особи, які не повідомили Державному секретарю Міністерства енергетики України про всіх близьких їм осіб, які є посадовими особами Міністерства енергетики України та підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, несуть відповідальність, встановлену законодавством України.

XI. Інші види зобов'язань, заборон та обмежень, пов'язаних з конфліктом інтересів

1. Законом передбачено відповідальність за порушення інших видів зобов'язань, заборон та обмежень, пов'язаних із конфліктом інтересів.

Відповідно до Закону посадовим особам забороняється:

використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, зокрема використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти у приватних інтересах – згідно з частиною першою статті 22 Закону;

безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування або якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої посадової особи – відповідно до частини першої статті 23 Закону;

займатись іншою оплачуваною діяльністю (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики з спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією України або законодавством України)¹ – згідно з пунктом першим частини першої статті 25 Закону;

входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли посадові особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальній громаді в раді (спостережній раді), якщо інше не передбачено Конституцією України або законами України – відповідно до пункту другого частини першої статті 25 Закону;

мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам – згідно з частиною першою статті 27 Закону.

¹ Відповідно до пункту 4 частини першої статті 1 Закону України «Про освіту» ознаками викладацької діяльності є діяльність, яка:

спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти;

суб'єктом здійснення відповідної діяльності є педагогічний (науково-педагогічний) працівник, самозайнята особа (крім осіб, яким така форма викладацької діяльності заборонена законом) або інша фізична особа на основі відповідного трудового або цивільно-правового договору;

правовою підставою здійснення такої діяльності є трудовий або цивільно-правовий договір;

суб'єкт, на якого спрямована відповідна діяльність, є здобувачем освіти в розумінні Закону України «Про освіту».

Згідно з пунктом 8 частини першої статті 1 Закону України «Про освіту» викладацька діяльність не може здійснюватися на користь юридичних осіб, оскільки такі особи не є здобувачами освіти.

Поняття наукової діяльності та правовий статус суб'єктів її провадження визначені у Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Відповідно до статті 5 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» основним суб'єктом наукової і науково-технічної діяльності є вчений.

Наукова діяльність вченого не обмежується діяльністю у наукових установах, закладах вищої освіти, наукових підрозділах установ, організацій, підприємств.

Згідно з пунктом 3 Рішення Конституційного Суду України від 06 жовтня 2010 року № 21 - рп/2010 наукова і викладацька діяльність є видами інтелектуальної і творчої діяльності, що спрямована на одержання, поширення, використання нових знань, фахових навичок, їх практичне застосування.

Визначення поняття творчої діяльності наведені у Законах України «Про культуру» та «Про професійних творчих працівників та творчі спілки».

Ознаками творчої діяльності є:

Індивідуальна / колективна творчість;

твір або його інтерпретація як результат творчості;

культурна цінність твору / інтерпретації твору, що є результатом творчості.

Термін «медична практика» використовується у законодавстві України про охорону здоров'я. В контексті антикорупційного законодавства дозволено займатися такою практикою в державних, комунальних чи приватних закладах охорони здоров'я та у фізичної особи-підприємця (які здійснюють свою діяльність на підставі ліцензії).

Інструкторська та суддівська практика зі спорту тісно пов'язані зі спортивно-тренувальною діяльністю.

2. Згідно з абзацом першим частини другої статті 25 Закону посадова особа зобов'язана не пізніше 15 робочих днів з дня призначення (обрання) на посаду здійснити дії, спрямовані на припинення підприємницької діяльності та припинення її повноважень у складі правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, якщо посадова особа здійснює функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляє інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

3. Відповідно до абзацу другого частини другої статті 25 Закону протягом 15 робочих днів посадовій особі забороняється здійснювати підприємницьку діяльність, брати участь у діяльності та прийнятті рішень відповідними органами з дня призначення (обрання) на посаду та отримувати будь-які доходи (винагороду тощо) у зв'язку із здійсненням підприємницької діяльності або перебуванням у таких органах.

4. Обмеження, щодо вимог суміщення та сумісництва не поширюються на працівників Міністерства енергетики України, які виконують функції з обслуговування та на працівників патронатної служби.

ХІІ. Відповідальність за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, вчинення дій, прийняття рішень в умовах конфлікту інтересів та обмежень щодо запобігання корупції

1. За порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначених Законом, вчинення дій, прийняття рішень в умовах конфлікту інтересів посадові особи притягаються до кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності у встановленому законодавством України порядку.

2. Згідно з частиною першою статті 67 Закону нормативно-правові акти, рішення, видані (прийняті) з порушенням вимог цього Закону, підлягають скасуванню органом або посадовою особою, уповноваженою на прийняття чи скасування відповідних актів, рішень, або можуть бути визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованої фізичної особи, об'єднання громадян, юридичної особи, прокурора, органу державної влади, зокрема Національного агентства, органу місцевого самоврядування.

3. Відповідно до частини першої статті 66 Закону збитки, шкода, завдані державі внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, підлягають відшкодуванню особою, яка вчинила відповідне правопорушення, в установленому законом порядку.

4. Згідно з частиною першою статті 69 Закону активи, набуті внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають конфіскації або спеціальній конфіскації за рішенням суду в установленому законом порядку.

**Завідувач Сектору з питань
запобігання та виявлення корупції**

Олександр ГЕРАСИМЕНКО

Додаток 1
до Рекомендацій щодо організації заходів
із запобігання та врегулювання конфлікту
інтересів в апараті Міністерства енергетики
України та на підприємствах, в установах
та організаціях, що належать до сфери його
управління
(пункт 1 розділу IV)

(Найменування посади безпосереднього керівника
посадової особи)

(Прізвище, власне ім'я, по батькові
(за наявності))

(Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності)
посадової особи, яка повідомляє, найменування
посади)

**Повідомлення
про реальний / потенційний конфлікт інтересів**

(стисло викласти ситуацію, в якій виник реальний / потенційний конфлікт інтересів, суть
приватного інтересу, що впливає на об'єктивність прийняття рішення, а також зазначити
чи вчинялися дії та чи ухвалювалися рішення в умовах реального конфлікту інтересів)

Додатки: _____
(Кількість аркушів)

(Дата)

(Підпис посадової особи, яка
повідомляє)

Додаток 2

до Рекомендацій щодо організації заходів із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в апараті Міністерства енергетики України та на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління
(пункт 10 розділу IV)

**Рекомендована форма звернення
до Національного агентства з питань запобігання корупції з метою
отримання роз'яснення у разі виникнення у особи сумнівів
щодо наявності / відсутності у неї реального / потенційного конфлікту
інтересів (на підставі частини п'ятої статті 28 Закону України
«Про запобігання корупції»)**

1. Інформація про посадову особу, у якої є сумніви щодо наявності / відсутності у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів:

_____ (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

2. Місце роботи посадової особи: _____.
(повне найменування органу державної влади або місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації тощо)

3. Найменування посади, яку займає посадова особа (з наданням копії документа про призначення (обрання) на посаду:

_____.

4. Дата призначення (обрання) на посаду посадової особи: _____.

5. Перелік службових повноважень, під час реалізації (можливості реалізації) яких виник сумнів щодо наявності / відсутності реального чи потенційного конфлікту інтересів:

6. Опис ситуації та обставин, за яких можлива наявність реального/ потенційного конфлікту інтересів: _____

7. Додатки*: _____
(Кількість аркушів)

(Дата)

(Підпис посадової особи)

* інформація про нормативно-правові акти та копії документів, якими визначаються правовий статус та структура органу, де працює посадова особа (реквізити нормативно-правового акта, якщо відповідні відомості містяться в нормативно-правовому акті; копія положення про орган; копія штатного розпису; копія документа, яким визначається розподіл повноважень між керівництвом органу; за наявності – схематичне зображення організаційної підпорядкованості між структурними підрозділами, керівництвом);

копії документів, які визначають повноваження посадової особи, у якої є сумнів щодо наявності у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів (посадової інструкції; положення про структурний підрозділ, в якому посадова особа працює; регламентів та інших документів, в яких можуть визначатися повноваження посадової особи (доручень керівництва, документів про роботу комісій, робочих груп, членом яких є особа));

якщо реальний чи потенційний конфлікт інтересів зумовлено спільною роботою з іншою посадовою особою (наприклад: дружні, родинні, неприязні стосунки тощо) – копії посадової інструкції; положення про структурний підрозділ, в якому працює посадова особа; інші документи, які визначають повноваження такої особи.

Звертаємо увагу!

1. Незазначення всіх обставин та деталей ситуації; інформації щодо конкретних повноважень, які можуть бути реалізовані за посадою; відносин, що зумовлюють приватний інтерес, – унеможлиблює надання роз'яснення про наявність / відсутність реального чи потенційного конфлікту інтересів;

2. Національне агентство з питань запобігання корупції надає роз'яснення щодо наявності / відсутності конфлікту інтересів за результатами аналізу наданої посадовою особою інформації та у разі приховування, перекручення інформації, яка має значення для встановлення факту наявності / відсутності конфлікту інтересів, роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції (за таких умов) про відсутність реального чи потенційного конфлікту інтересів не може бути підставою для звільнення особи від відповідальності згідно з положеннями частини шостої статті 28 Закону України «Про запобігання корупції».

Додаток 3
до Рекомендацій щодо організації заходів
із запобігання та врегулювання конфлікту
інтересів в апараті Міністерства енергетики
України та на підприємствах, в установах
та організаціях, що належать до сфери його
управління
(пункт 2 розділу VII)

Першому віце-прем'єр-міністру України –
Міністру енергетики України

(Прізвище, власне ім'я, по батькові
(за наявності))

(Прізвище, власне ім'я, по батькові
(за наявності) особи, яка повідомляє, найменування
посади)

**Повідомлення
про реальний / потенційний конфлікт інтересів**

(стисло викласти ситуацію, в якій виник реальний / потенційний конфлікт інтересів,
зміст приватного інтересу, службові повноваження, під час виконання яких приватний
інтерес впливає (може вплинути) на об'єктивність та неупередженість прийняття рішень,
вчинення дій)

Додатки: _____
(Кількість аркушів)

(Дата)

(Підпис посадової особи)

Додаток 4

до Рекомендацій щодо організації заходів із запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в апараті Міністерства енергетики України та на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління
(пункт 4 розділу IX)

Рекомендована форма повідомлення до Національного агентства з питань запобігання корупції про передачу в управління підприємств та/або корпоративних прав

1. Інформація про посадову особу, яка передала в управління належні їй підприємства та/або корпоративні права: _____.

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків (реквізити паспорта громадянина України (назва документа, серія (за наявності) і номер, дата видачі та уповноважений суб'єкт (або код уповноваженого суб'єкта), що видав документ) (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті)

2. Найменування посади, на яку призначено (обрано) посадову особу, у зв'язку з чим здійснено передачу в управління належних їй підприємств та/або корпоративних прав: _____.

3. Дата призначення (обрання) на посаду (з наданням копії організаційно-розпорядчого документа про призначення / обрання на посаду _____.

4. Дата передачі підприємств та/або корпоративних прав в управління: _____.

5. Відомості про передані підприємства та/або корпоративні права: _____

_____.

(найменування переданого в управління підприємства, його організаційно-правова форма, код Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, частка у статутному (складеному) капіталі підприємства у грошовому та відсотковому вираженні, а у випадку, якщо це цінні папери, зокрема – акції, облігації, чеки, сертифікати, векселі – надаються відомості стосовно виду цінного паперу, його емітента, дати набуття цінних паперів у власність, кількості та номінальної вартості цінних паперів)

6. Спосіб передачі підприємств та/або корпоративних прав в управління: _____.

7. Інформація про посадову особу, в управлінні якій передано підприємства та/або корпоративні права: _____.

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків (реквізити паспорта громадянина України (назва документа, серія (за наявності) і номер, дата видачі та уповноважений суб'єкт (або код уповноваженого суб'єкта), що видав документ) (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) особи, в управлінні якій передано підприємства та/або корпоративні права або найменування відповідної юридичної особи із зазначенням коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань)

Додатки: _____
(нотаріально засвідчена копія укладеного договору, копії наказу про призначення (рішення про обрання) на посаду посадової особи та установчих документів чи документів, що підтверджують наявність корпоративних прав), кількість аркушів.

(Дата)

(Підпис посадової особи, яка повідомляє)